

Vastaanottaja
Varsinais-Suomen ELY-keskus

Asiakirjatyyppi
Luontoselvitys

Päivämäärä
20.12.2021

MAJAVASELVITYS VALTATIE 2, PORI TS

MAJAVASELVITYS VALTATIE 2, PORI TS

Projekti **Vt 2:n parantaminen Porin keskustan kohdalla, luontoselvitykset**
Projekti nro **1510059157-022**
Vastaanottaja **Varsinais-Suomen ELY-keskus**
Asiakirjatyyppi **Luontoselvitys**
Versio **1**
Päivämäärä **20.12.2021**
Laatija **Linda Uusihakala**
Tarkastaja **Heikki Holmén**
Kansikuva *Vanhoja majavan puunkaatoja ja tuoreita syöntijälkiä valtatie vierisellä lammella
8.12.2021.*

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
<https://fi.ramboll.com>

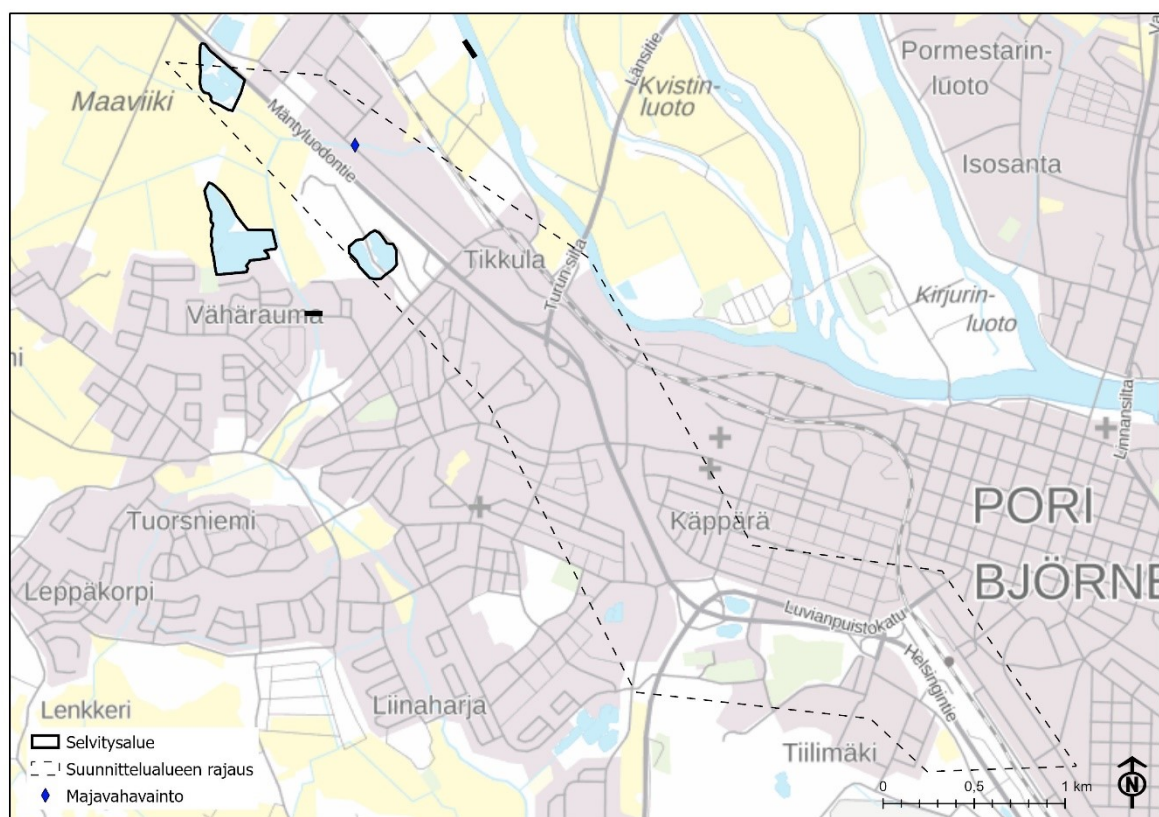
SISÄLTÖ

1.	Johdanto	2
2.	Kuvaus ja ekologia	2
3.	Lähtötiedot	3
4.	Menetelmät	3
5.	Tulokset	4
6.	Johtopäätökset	7
7.	Lähteet	8

1. JOHDANTO

Ramboll Finland Oy teki Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimeksiannosta majavaselvityksen Porissa valtatie 2 parantamiseen liittyen. Selvityksen lähtötietoselvityksestä, maastotöistä ja raportoinnista vastasi FM ekologi Linda Uusihakala Ramboll Finland Oy:stä. Projektipäällikkönä työssä toimi väylätekniikan toimialapäällikkö Satu Rajava Ramboll Finland Oy:stä.

Majavaselvityksen kohteena oli Suntinoja valtatie 2:n sillan kohdalla, sillä silta uusitaan, ja Ulasoorintien sillan kohdalla oli tehty kansalaishavainto majavasta (Lajitietokeskuksen Laji-palvelu). Suunnittelualue ja selvitysalueet on esitetty kuvassa 1-1 (Kuva 1-1).

Kuva 1-1. Selvitykseen sisällytetyt lammet on ympyröity mustalla rajauksella. Kaksi mustaa palkkia rajaavat osuuden Suntinojasta, jolle selvitys kohdistettiin. Kansalaishavainto majavasta on esitetty sinisellä merkillä. Taustakartta: MML.

2. KUVAUS JA EKOLOGIA

Majavia tavataan Suomessa kahta lajia: euroopanmajavaa (*Castor fiber*) ja kanadanmajavaa (*Castor canadensis*). Euroopanmajava on silmälläpidettävä laji ja Suomessa rauhoitettu. Euroopanmajavia tavataan eniten Satakunnan, Pohjois-Hämeen (Ylöjärvi), Rannikko-Pohjanmaan (Kristiinankaupunki) ja Pohjanmaan (Kauhajoki, Karijoki, Isojoki, Kurikka) riistakeskusalueilla. Lajin uhkatekijänä on geneettisen muuntelun vähäisyys (Iso-Touru ym. 2020) ja kanadanmajavan levittäytyminen. Kandanmajava on vieraslaji, joka on runsas etenkin Itä- ja Järvi-Suomessa,

mutta levittäytyy länteen kohti euroopanmajavan levinneisyysaluetta. Kanadanmajavaa tavataan jo Satakunnan (Kihniö, Parkano), Pohjois-Hämeen sekä Pohjanmaan riistakeskusalueilla. Majavalajeja on vaikea määrittää luonnossa, joten havainnoille ei voida tehdä varmaa määrittystä ilman DNA- tai kallonäytettä etenkin alueilla, joilta voidaan tavata molempia lajeja.

Majavalajit eivät juurikaan poikkea toisistaan elintavoiltaan. Ne rakentavat kekopesän puunrungoista ja oksista, mutta voivat myös kaivaa pesäkolon ojanpenkkaan, tai tehdä yhdistelmän kolosta ja kekopesästä. Majavat viettävät talven pesässä, jonka eteen ne keräävät ravintolautan ravintovarastoksi. Majavat aktivoituvat jälleen kevättalvella, jolloin niillä on kiima-aika. Poikaset syntyvät touko-kesäkuussa.

Majavat ovat avainlajeja, jotka muokkaavat elinympäristöään voimakkaasti kaatamalla puita ja rakentamalla patoja. Patoja rakentamalla ne säätelevät veden korkeutta pesien ympärillä niin, että pesän suuaukko pysyy veden alapuolella, ja pesäkamarit yläpuolella. Majavalammissa on todettu olevan korkea hyönteis- ja kalamonimuotoisuus, ja sorsapoikueet suosivat niitä. Patoamisen aiheuttama tulviminen tappaa puita, jolloin syntyy runsaasti monimuotoisuuden kannalta tärkeää lahoppuuta.

3. LÄHTÖTIEDOT

Lajitietokeskuksen ylläpitämästä Laji.fi-palvelusta haettu kansalaisen ilmoittama majavahavainto sijoittui Suntinojaan Ulasoorintien sillan kohdalle. Havainnon perusteella lähtötietoselvitystä varten pyydettiin Luonnonvarakeskuksen Oma riista -palveluun ilmoitettuja majavahavaintoja erikoistutkija Kaarina Kauhalalta. Aineistopyyntö tehtiin kesäkuussa 2021. Majava- ja pesähavainnot tarkistettiin palvelusta koko Suntinojan sivuhaaran pituudelta joen pääuoman risteämiskohdasta Professorintiehen asti. Oma riista -palvelusta ei löytynyt Suntinojasta yhtään majava- tai pesähavaintoa.

Kaikkiin Porin seudun metsästysseuroihin, joiden yhteystiedot olivat saatavilla, otettiin myös yhteyttä. Lähtötietoja varten haastateltiin Lännen Erästäjät ry:n sihteeriä ja metsästäjää Mervi Laaksoa. Laakson omien havaintojen mukaan Suntinojassa liikkuu säännöllisesti useita majavayksilöitä. Laakso kertoi Suntinojan toimivan majavien kulkureittinä joen pääuomalta Viikinäisten ns. "haikaralammille", joilta löytyy majavien puunkaatoja. Laakso on havainnut majavia ja puunkaatoja myös valtatie vierisillä lammilla, ja Vantalan lähistöllä on Laakson tiedon mukaan joskus ollut pesä. Muilta metsästysseuroilta ei löytynyt tietoa majavahavainnoista Suntinojasta.

Maastoselvityksen suunnittelun lähtötietona käytettiin havaintojen lisäksi myös ilmakuvia.

4. MENETELMÄT

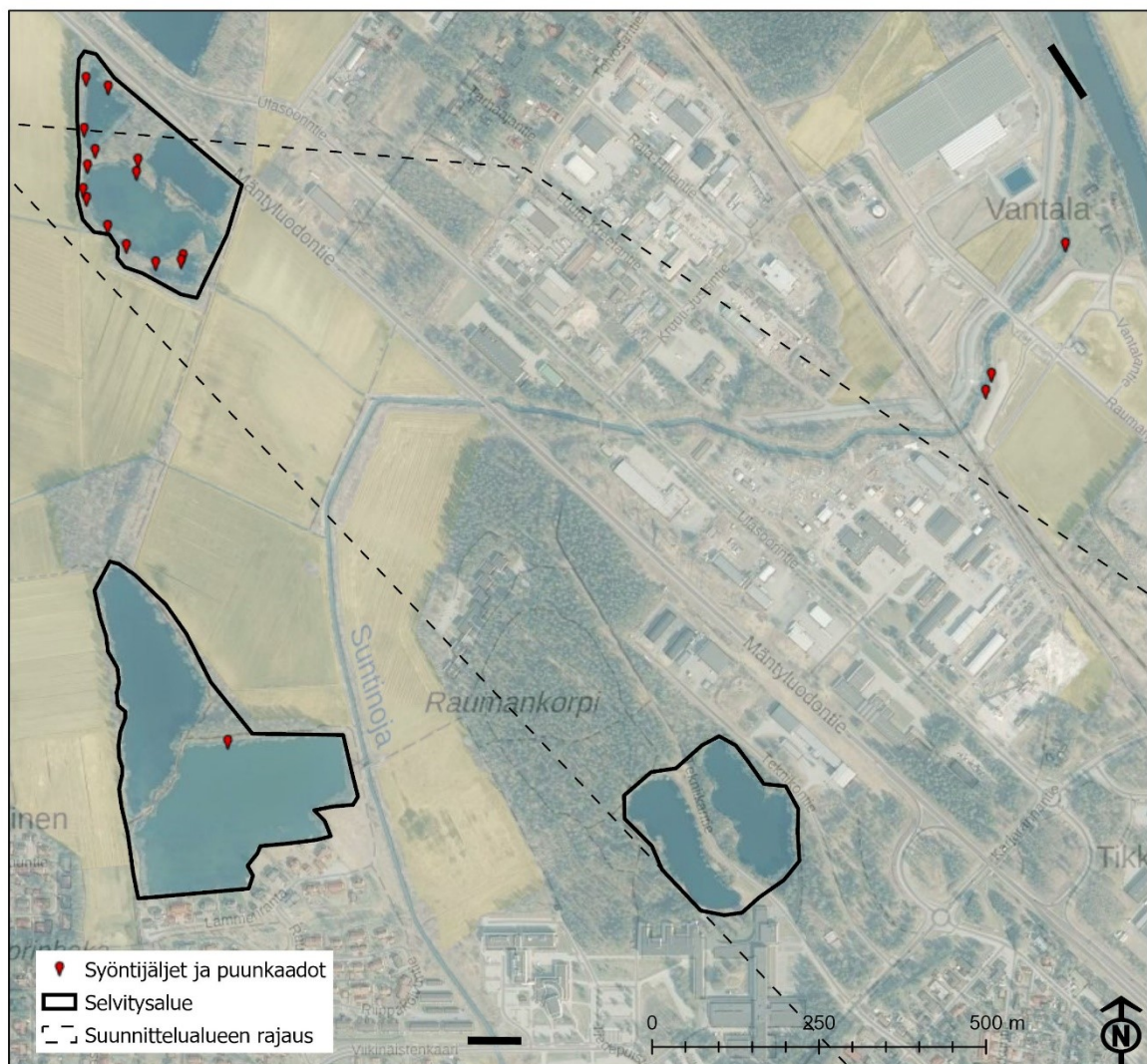
Majavaselvitystä varten kohteelle tehtiin maastokäynti 8.12.2021. Selvitys kohdistettiin Suntinojan uomaan joen pääuomalta Viikinäistenkaarelle asti (Kuva 5-1), ja toteutettiin kävelemällä koko matka joenvartta pitkin. Suntinojan uoman lisäksi tarkastettiin kartassa näkyvät lammet lähtötietoselvityksen perusteella. Selvityksessä noudatettiin Luonnonvarakeskuksen majavalaskentaohjeistusta. Maastossa etsittiin etenkin majavan talvipesiä, mutta havainnoitiin lisäksi muita merkkejä majavan esiintymisestä alueella, kuten syönti- ja lumijälkiä, puunkaatoja ja patoja. Maastokäyntiä edeltävänä päivänä alueelle oli satanut lunta, joten mahdolliset hiljattain

tehdyt lumijäljet olivat havaittavissa. Kaikki havainnot majavasta merkittiin paikkatiedoksi Fieldmaps-sovelluksella.

5. TULOKSET

Selvityksessä ei löydetty majavan talvipesiä Suntinojasta tai läheisiltä lammilta. Myöskään lumijälkiä edellisen vuorokauden ajalta ei ollut.

Puunkaatoja ja syöntijälkiä löytyi Suntinojan Vantalan päädyistä, Viikinäisten lammelta ja valtatie vierisiltä lammilta. Eniten jälkiä oli valtatie vierisillä lammilla, joilla oli runsaasti sekä aivan tuoreita että vanhoja puunkaatoja ja syöntijälkiä (Kuva 5-1, Kuva 5-2, Kuva 5-3, Kuva 5-4, Kuva 5-5, Kuva 5-6).

Kuva 5-1. Majavien syöntijäljet ja puunkaadot selvitysalueella. Taustakartta ja ilmapäät: MML.

Kuva 5-2. Suntinoja vt 2 sillan kohdalla tien koillispuolelta kuvattuna.

Kuva 5-3. Suntinoja vt 2 sillan kohdalla tien lounaispuolelta kuvattuna.

Kuva 5-4. Majavien syöntijälkiä Suntinojalla Vantalan lähellä.

Kuva 5-5. Tuoreita majavien syöntijälkiä ja vanhempia puunkaatoja vt 2 viereisellä lammella.

Kuva 5-6. Tuoreita syöntijälkiä vt2 viereisellä lammella.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Selvityksen perusteella voidaan todeta, ettei Suntinojassa tai sen läheisillä lammilla ole majavan talvipesiä. Etenkin suunnittelualueen pohjoisimpaan päätyyn sijoittuvat valtatie viereiset lammet ovat kuitenkin selvästi majavien aktiivisessa käytössä ruokailualueena, ja Suntinoja toimii todennäköisesti majavien kulkuväylänä joen pääuoman ja suunnittelualueelle sijoittuvien lampien välillä. Havaintojen perusteella on mahdollista, että lähialueella on pesintä.

Tiehankkeessa on tärkeintä taata majavan nykyisten kulkuyhteyksien säilyminen joen pääuomasta Suntinojaa ja pelto-ojia pitkin lähistön lammille. Sillan kunnostuksessa joen penkkoja ei tule jyrkentää siten, etteivät majavat pääse poistumaan joesta. Veden virtaus lammille on myös säilytettävä ennallaan, jotta vesien pysyminen sulana talvella ei muutu majavien käytössä olevilla paikoilla.

Sillan alle suositellaan jätettäväksi maayhteys eli ns. jätkänpolku tai kuivapolku, jolloin sillan pääsee alittamaan muutenkin kuin vesiteitse, ja muutkin eläimet kuin majavat voivat käyttää sitä kulkureittinä. Alikulkuun voi asentaa myös puisen kuivahyllyn. Eläinten kannalta maakaistaleen ei tarvitse olla yhtä leveä kuin sillan huoltotöitä varten tarvitaan (Väre ym. 2003).

Kuva 6-1. Esimerkki sillasta, jossa on reilu maayhteys. Kuva: Milla Niemi, poiminta Yle artikkelista 29.3.2016.

7. LÄHTEET

Iso-Touru, T., Huitu, O., Tapio, M., Kučinskienė, J., Ulevičius, A., Bukelskis, E., Tirronen, K., Fyodorov, F., Panchenko, D., Saarma, U., Valdmann, H. & Kauhala, K. 2020: Low genetic polymorphism in the re-introduced Eurasian beavers in Finland: implications for conservation. *Mammal Research* 65: 331–338.

Kauhala, K. Euroopan- ja kanadanmajava kohtaavat. <https://www.luke.fi/wp-content/uploads/2021/02/Lisaa-tietoa-majavista.pdf> Luettu 9.12.2021.

Luonnonvarakeskus. Majavalaskennat. <https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/riista/majavat/majavalaskennat/> Luettu 7.12.2021.

Seija Väre, Marjaana Huhta, Anne Martin. 2003: Eläinten kulkujärjestelyt tiealueen poikki. Tiehallinto, Tekniset palvelut, Tiehallinnon selvityksiä 36/2003. 98 s.